

Fossil åkermark vid Himlabackarna

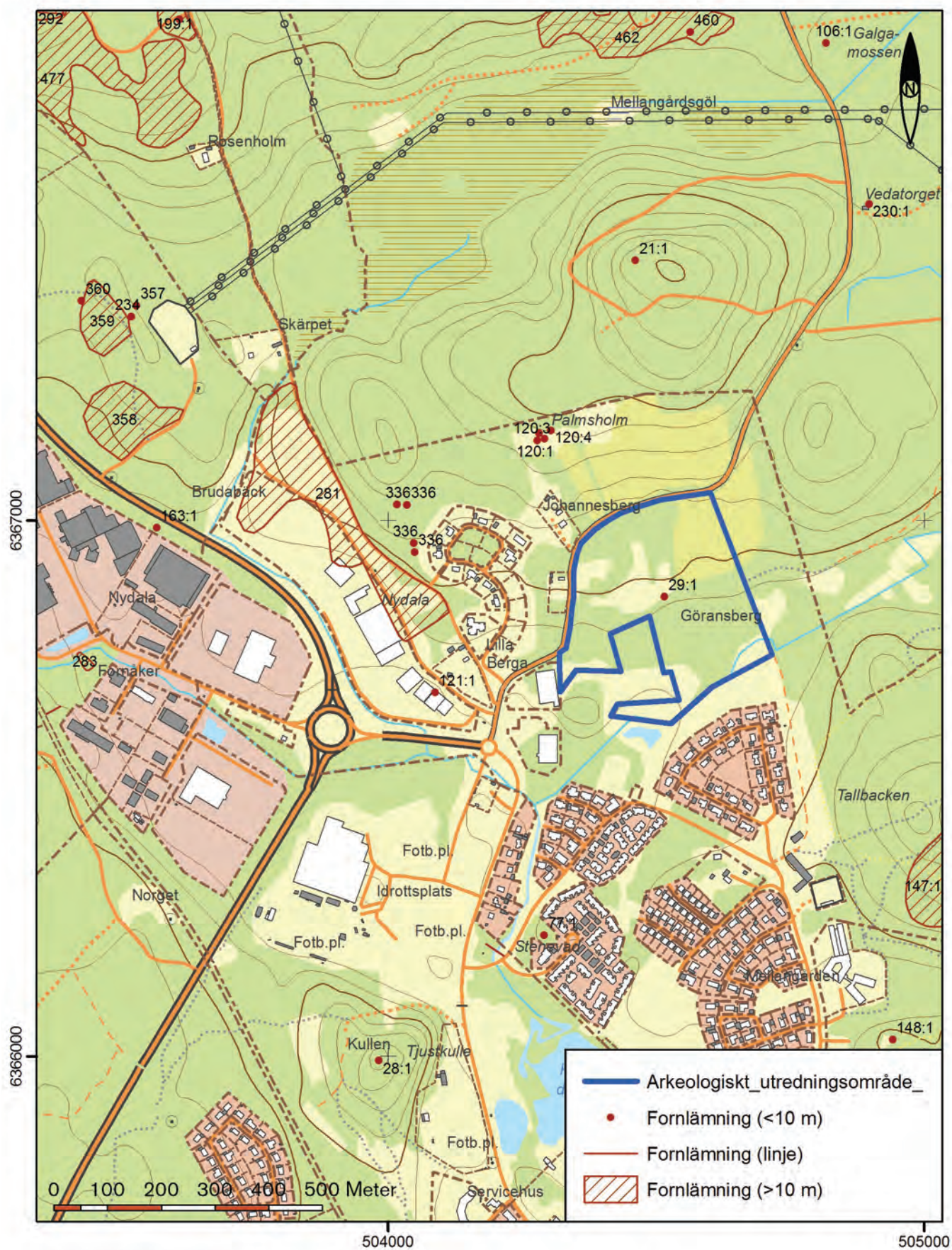
Arkeologisk utredning inför planerat bostadsbyggande
inom fastigheten Norrby 3:1, Vetlanda socken och
kommun, Jönköpings län.

Fossil åkermark vid Himlabackarna

Arkeologisk utredning inför planerat bostadsbyggande inom Norrby 3:1,
Vetlanda socken och kommun, Jönköpings län.

Innehåll

Inledning.....	5
Målsättning och metod	5
Topografi.....	5
Fornlämnings- och kulturmiljö.....	5
Tidigare undersökningar.....	6
Resultat.....	8
Landskapshistorisk analys	8
Utredningsresultat, inventering.....	10
Sökschaktsgrävning.....	12
Sammanfattning.....	12
Åtgärdsförslag.....	14
Administrativa uppgifter.....	16
Referenser.....	17
Tryckta källor	17
Arkiv.....	17
Kartunderlag.....	17

FIGUR 1. Utdrag ur digitala fastighetskartans blad 63F 6a NV med utredningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Under september och oktober 2016 genomförde Jönköpings läns museum en arkeologisk utredning av planerat område för villabebyggelse inom fastigheten Norrby 1:3, belägen strax norr om Vetlanda tätort. Det aktuella utredningsområdet omfattade en yta om 9,8 hektar. Då den norra delen av utredningsområdet skulle lämnas oexploaterad kom grävinsatserna att endast omfatta den mellersta och södra delen av utredningsområdet.

Målsättning och metod

Den arkeologiska utredningen syftar till att fastställa förekomst av fornlämningar och kulturlämningar inom utredningsområdet. Genom en fältbesiktning kontrolleras status på befintliga lämningar i området och eventuella nyupptäckta fornlämningar och kulturhistoriska lämningar mäts in och beskrivs. Inom lägen som bedöms kunna dölja fornlämningar utan markering ovan mark såsom stolphål eller härदार sker en sökschaktsgrävning där matjorden banas av med grävmaskin. De framkomna lämningarna mäts in och beskrivs.

Fältarbetet föregås av en byråmässig genomgång av arkiv- och kartmaterial samt relevant litteratur.

Topografi

Utredningsområdet är beläget i en svagt sydsluttande moränmark. Bergarten i området domineras av tonalit med inslag av konglomerat. Trots att den mycket översiktliga jordartskartan över området visar hur isälvsavlagringar och moränmark möts i utredningsområdets västra del kan konstateras att hela området består av morän. Moränens steninnehåll är relativt högt vilket inte minst speglas i de många och kraftiga stenmurar som finns i området och som tillkommit framför allt under 1800-talet när det röjdes för åkrar inom utredningsområdets norra del. Den södra delen av utredningsområdet ligger dels i sydsluttande moränmark, dels i en sank svacka ner mot backen som rinner i områdets södra gräns. En relativt skarp gräns kan iakttas mellan hårdmarken i norr och sankmarken söder, vilket beror på brukning i området som avsatt en terrass (Se nedan, kapitlet Resultat)

Vegetationsmässigt består området av blandskog som vid utredningstillfället hade tagits ner inom områdets södra del.

Fornlämnings- och kulturmiljö

Redan 1693 gjordes den första 'fornlämningskartan' över Vetlanda med omnejd. Kartbilden sträcker sig från Hultaby borg i väster till Byestad i öster. Syftet med kartan var att påvisa hur det i förhistorisk tid funnits en stad vid namn Vitala på platsen. Detta kunde avläsas

av de många 'husgrunder' som fanns kvar i backen samt övergivna gatunät. Även runstenar och lösfynd av yxor och andra föremål togs med som bevis på Vetlandas forna storhet. Troligen har de många gravfälten och alla förhistoriska föremål som framkom när man odlade jorden samt områden med fossil åkermark med kraftiga tegindelningar tolkats som lämningar efter en mäktig stad. Kartan kom att omarbetas och togs med i Erik Dahlbergs praktverk "Svecia Antiqua et Hodierna". Även om tolkningen av Vetlanda som en stor stad under förhistorisk tid må ha varit felaktig kommer vi inte ifrån att Vetlanda som centrum i Njudungs folkland måste ha varit en viktig huvudort och knutpunkt under hela järnåldern.

Ur fornlämningsynpunkt framstår Vetlanda och bygderna kring tätorten som unik för småländska förhållanden. Vi ser inte här, som på många andra ställen i Småland, den rumsliga diskrepansen mellan gravar från bronsålder/äldre järnålder å ena sidan och yngre järnålder å den andra, utan området hyser allt från den yngre stenålderns stenkammargravar till vikingatidens gravfält. Utmed den ålderdomliga vägsträckningen längs Emån finns Smålands största koncentration av runstenar och mellan Vetlanda kyrka och den gamla tingsplatsen Torget är sex runstenar kända. Utöver detta finns stora områden med fossil åkermark, mestadels daterad till perioden tidigmedeltid och fram till 1750, men stenröjning för odling har även kunnat spåras tillbaka till tiden kring Kristi födelse.

Vid torpet Palmsholm i anslutning till utredningsområdet finns bortodlade gravar omtalade (se kapitlet Tidigare undersökningar) och vid Palmsholms tomt ca 200 meter norr om utredningsområdet finns i FMIS två osäkra högar och en osäker stensättning registrerad (Vetlanda 120:1-4).

Ca 350 meter nordväst om området finns Vetlanda 336, område med skogsbrukslämningar, bestående av fyra kolningsgropar som undersöktes och borttogs vid arkeologisk förundersökning år 2008 (Se nedan).

230 meter väster om utredningsområdet finns Vetlanda 121:1, plats för en milstolpe som stått här enligt Generalstabskartan från ca 1880. Ca 250 meter väster om utredningsområdet börjar också ett område med fossil åkermark, Vetlanda 281, i form av ca 500 röjningsrösen som sträcker sig ca 500 x 100 meter mellan torpet Nydala i söder till Skärpet i norr.

Inom utredningsområdet fanns en registrerad kulturhistorisk lämning, Vetlanda 29:1, i form av en stensättningsliknande lämning som har bedömts som ett röjningsröse och inte som en grav.

Tidigare undersökningar

År 2003 genomfördes en kulturhistorisk förstudie rörande Vetlanda tätort av Jönköpings läns museum. Förstudien syftade till att ge en översiktlig bild av fornlämnings- och kulturmiljöer inom sex

Tabell 1. Tidigare kända och nyupptäckta fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar inom och i direkt anslutning till utredningsområdet.

Objekt nr /xx	Lämningstyp	Beskrivning	Antikvarisk bedömning	Kommentar
Vetlanda 120:1-3	Gravgrupp	Gravgrupp bestående av två högar 7 meter i diameter och 0,5-0,6 meter höga samt stensättning, närmast rund, 5 meter i diameter och 0,3 meter hög.	Fornlämning	Berörs ej
336	Kolningsanläggningar	Område med skogsbrukslämningar, bestående av 4 kolningsgropar, undersökta och borttagna vid arkeologisk förundersökning år 2008. Kolningsgroparna hade skålad form och vall längs ena långsidan. Alla innehöll ett homogent lager sot och kol, vilket indikerar att de inte återanvänts. Tolkat som kolning för husbehov. (RAÅ dnr 321-2009-2008) Tillägg dnr 321-2009-2008: 14C-datering ca 1720 - 1930 e Kr	Undersökt och borttagen	Undersökt och borttagen
121:1	Vägmärke	Milstolpe, plats för, enligt Generalstabskartan från 1876	Uppgift om	Berörs ej
Id 1	Fossil åkermark möjlig grav	Inom ett 60 x 45 meter stort område (NNV-SSO) finns nio röjningsrösen, varav ett gravliknande. Röjningsrösen är 3-4 meter i diameter och 0,1-0,25 meter höga, väl nersjunkna och av äldre karaktär. Ett röjningsröse, 2,5 meter i diameter och 0,5 meter högt avviker och har yngre karaktär. Marken kring röjningsrösen är relativt väl stenröjt.	Fornlämning	Förundersökning
Id 2	Fossil åkermark	Inom ett 110-80 meter stort område (N-S) finns elva röjningsrösen och fem terrasser. Röjningsrösen är 2-4 meter i diameter och 0,1-0,3 meter höga, väl nersjunkna och en fyllning av vanligen 0,15-0,3 meter stora stenar. I området finns fem terrasser, 13-48 meter långa, 0,15-0,5 meter höga och 0,5-2 meter breda. Terrasserna förstärker befintliga sluttningar.	Fornlämning	Förundersökning-
29:1	Fornlämningsliknande lämning	Stensättningsliknande lämning, 6 meter i diameter och 0,3 meter hög. Sannolikt övertorvat röjningsröse enligt FMIS	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingår i Id 3
Id 3	Fossil åkermark	Inom ett 125 x 35 meter stort område (N-S) finns elva röjningsrösen, 2-4 meter i diameter och 0,1-0,3 meter höga, väl nersjunkna och en fyllning av vanligen 0,15-0,3 meter stora stenar.	Fornlämning	Förundersökning
Id 4	Osäker grav	I	Ingår i Id 1	Avförd som grav
Id 5	Stensträngar	Två stensträngar, 14 respektive 17 meter långa (N-S), ca 0,8-1,5 meter breda och 0,3-0,5 meter höga. Ligger med 4-5,5 meter mellanrum och kan utgöra rester efter en fägata.	Fornlämning	Berörs ej. Belägna inom utredningsområdets naturdel
Id 6	Lägenhetsbebyggelse	Plats för torpet Göransbergs som finns medtaget i kartor över Vetlanda byns norra del 1806 och 1842. Vid tiden för 1950-talets ekonomiska karta hade Göransbergs bebyggelse flytats till västra sidan om vägen och var beläget utanför utredningsområdet..	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Id 7	Röjningsröse	Misstänkt grav som vid sökschatningen visade sig utgöra botten av ett bortplockat röjningsröse	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Förklaringar				
Antikvarisk bedömning				
Fornlämning	Fornlämning är lämningar som vid registreringstillfället bedömts omfattas av skydd enligt Kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den från forna tider, att den tillkommit genom äldre tiders bruk och att den är varaktigt övergiven och kan antas ha tillkommit före 1850.			
Övrig kulturhistorisk lämning	Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som enligt rådande praxis vid registreringstillfället inte utgör fornlämning men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Annan lagstiftning kan även vara rådande och ge lämningen ett skydd..			
Bevakningsobjekt	Bevakningsobjekt, dvs det går inte att säkert avgöra om det är fornlämning, alternativt det är svårt att göra en besiktning/bedömning på grund av t.ex. tät vegetation (används endast i undantagsfall)			
Uppgift om	Uppgift om fyndplats, torp etc, där fysiska spår inte kan ses på platsen.			
Ej fastställt	Den antikvariska bedömningen har inte fastställts. Avser t ex boplatslägen där en arkeologisk utredning etapp 2 krävs för att fastställa om det är en fornlämning.			

delområden väster, norr och öster om tätorten (Nordström 2003). Förstudierna är inga totalinventeringar utan bygger på uppgifter från FMIS och kulturhistoriska utredningar som kompletteras med fältbesök. Inom delområde Himlabackarna, där nuvarande utredningsområde ingår som en mindre del, kunde konstateras förekomst av bortplöjda gravar, boplatslägen samt fossil åkermark.

Enligt lantbruksskoleföreståndaren Carl Fredric Nordenskjöld som besökte området 1882 i samband med sin antikvariska resa genom Östra härad noterades att vid "torpet Palmsholm, så ser man ännu några kvarliggande stenrör, ehuru på allra senaste tid eller för 5 år tillbaka 28 st. blivit borttagna, hvarvid man träffat en ymnighet af av svart jord, kol och brända benbitar" (Nordenskjöld 1914:44).

Torpet Palmsholm är beläget strax norr om utredningsområdet men Nordenskjölds uppteckning visar att det inom utredningsområdet kan finnas ytterligare gravar eller lägen för förhistorisk boplat.

Inför byggnation inom annan del av fastigheten Norrby 3:1 genomförde Jönköpings läns museum 2004 en arkeologisk utredning av en mindre yta belägen intill det nu aktuella utredningsområdet. Inget av antikvariskt intresse kunde konstateras inom området som till stor del bestod av gamla schaktmassor och sankmark (Kristensson 2004). Däremot kunde flera röjningsrösen samt minst fyra kolningsgropar, Vetlanda 336, konstateras inom det västra utredningsområdet beläget ca 150-400 meter väster om det nu aktuella utredningsområdet (FIGUR 1).

År 2008 kom kolningsgroparna att bli föremål för arkeologisk förundersökning av Jönköpings läns museum. Genom ^{14}C -datering kunde konstateras att kolning på platsen hade skett mellan ca 1720 och 1900. Resultatet var intressant då kolningsgropar vanligen ses som föregångare till de ligg- och resmilor som börjar tas i anspråk från senmedeltid och framåt. Alla innehöll ett homogent lager sot och kol, vilket indikerar att de inte återanvänts utan groparna tolkas som att kolning skett för husbehov (Ajneborn 2008).

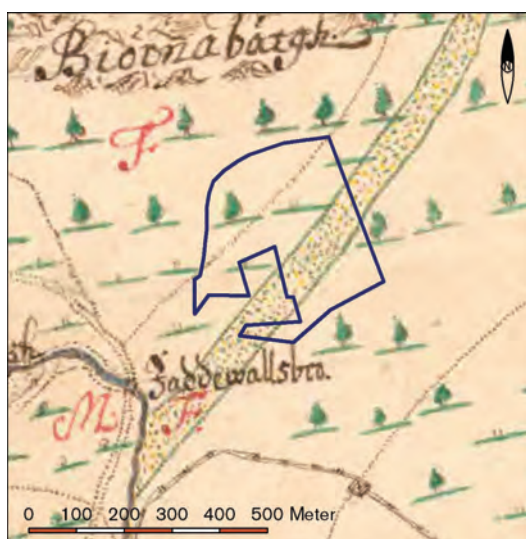
Resultaten från Norrby stödjer andra undersökningar från senare år som visar att kolning i grop kunde ske långt fram i tidigmodern tid.

Sammanfattningsvis kan konstateras att utredningsområdet, trots avsaknad av fornlämningar, är beläget i en fornlämningsmässig kontext som tillsäger att ännu inte kända forn- och kulturlämningar kan finnas i området.

Resultat

Landskapshistorisk analys

Det är sädesslaget *vete* som avspeglas i förleden till ortnamnet Vetlanda och namnet ska väl närmast tolkas som veteåker (Agertz 2008). Medan olika vetesorter som spelt och emmer var domine-

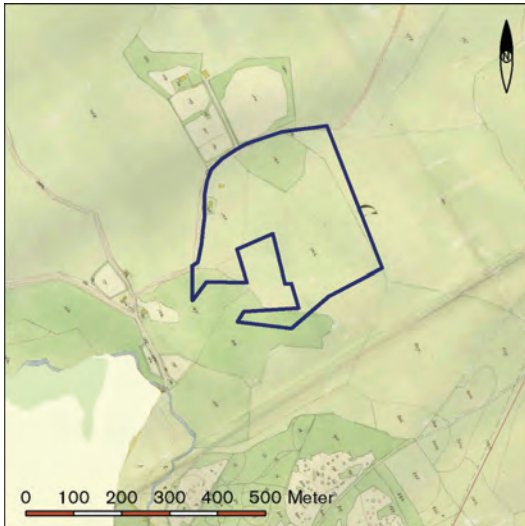
FIGUR 2. Utredningsområdet på kartan över Vetlanda by från 1693. Det prickade området i mitten visar sankmarken i områdets mitt. Symboler i form av både vuxna lövträd och stubbar visar att delar av trädbeståndet huggits ner, troligen inför svedjande.

rande fram till järnålderns ingång kom korn att bli det allra viktigaste sädesslaget under tusen år tills rågen började göra kornet sällskap från vikingatid och framåt. Växtbetingelserna för vete var inte de bästa i Småland och inget tyder på att vete varit särskilt vanligt förekommande i Vetlanda socken under medeltid och tidigmodern tid. Namnet kan således vara mycket gammalt, men det möter oss första gången 1293. Vid denna tid var dock byn och sockencentrum väl etablerade enheter och genomgången av fornlämningsbilden ovan visar tydligt att Vetlanda vid 1200-talet redan länge varit en central ort inom det förhistoriska och tidigmedeltida Njudungs folkland.

Det aktuella området är ganska rikt företrätt i äldre kartor. Den äldsta geometriska avmätningen av Vetlanda by är från 1645 men det aktuella området finns inte med i den geometriska jordebokskarta som endast redovisar inägomarken (samtliga kartakter finns i

FIGUR 3. Torpet Göransberg och utredningsområdet på kartan från 1806. Pilarna visar var Göransbergs odlingsmark finns. Norr om vägen finns åkrar till torpet Palms-holm. Hägnaderna i området har markerats med brunt.

FIGUR 4. Utredningsområdet på lagskifteskarta från 1842. Informationen på kartan är ungefär den samma som på storskifteskartan från 1806.

källförteckningen). Däremot finns en mycket informationsrik karta från 1693. Området där utredningsområdet är beläget var utmark till den norra 'holmen' eller den del av Vetlanda by som låg norr om Vetlandabäcken. Norr om utredningsområdet fanns det oländiga Björnaberg och sydväst om området fanns Jeddevallsbro, en övergång över Vetlandabäcken (FIGUR 2). I kartans text beskrivs området som "Utmark med ljung och krösonris (lingonris), grusblandad på somliga ställen, merendels med talleskog." I kartan syns skogen i form av utritade träd, men även stubbsymboler finns, som visar att skogen på sina ställen tagits ner, troligen för svedje.

År 1806 har torpet Göransberg etablerats inom utredningsområdets västra del (FIGUR 3). Kartan visar inga åkrar till torpet utan redovisar i textdelen att det öster om bebyggelsen finns "Uppodlingsmark till torpet Göransberg" Denna innefattar även en inhägnad äng. Utanför uppodlingsmarken och i mellersta och södra delen av utredningsområdet finns ett område som betecknas som "bättre betesmark". Mer konkret avgränsning finns dock till torpet Palmsholms åkrar och ängar som vidtar strax norr om utredningsområdet.

Lagskifteskartan från 1842 verkar inom denne del av Vetlanda bys territorium vara en avritning av kartan från 1806. Överensstämmelsen vad gäller ägornas utseende är närmast hundra procentig liksom delar av texten. Lagskifteskartan betonar förekomsten av 'kärr' inom den södra delen av utredningsområdet (FIGUR 4).

Utredningsresultat, inventeringen

Inom utredningsområdet påträffades tre områden med fossil åkermark i form av röjningsrösen och terrasser (Id 1-Id 3, FIGUR 8, tabell 1). Funktionellt kan det diskuteras om inte de tre områdena

FIGUR 5. Vetlanda 29:1: gravliknande röjningsrösen eller grav. Foto: Ådel V. Franzén.

ska ses som en enhet, men eftersom det skiljer mer än 15 meter mellan de tre identifierade klustren med röjningsrösen och terrasser har utredningen följt FMIS rekommendationer och registrerat lämningarna som tre områden med fossil åkermark.

Röjningsrösen var mestadels 2,5-4 meter i diameter och mycket låga, de lägsta endast 0,1-0,15 meter ovan mark. De lägsta rösen hade knappast upptäckts om skogen och stora delar av vegetationsskiktet inte tagits bort innan utredningen påbörjades.

Röjningsröseområdena skildes åt genom lägre liggande moränområden som inte röjts på sten. Förutom de lägre liggande mellanpartierna avgränsas röjningsröseområdena mot sankare mark åt söder. Åt nordost utgjorde sentida åkermark avgränsning och åt nordväst gick gränsen mot det nu nerlagda torpet Göransbergs inägor (id 6). I samband med sentida odling i området kom breda stenmurar att läggas upp, framför allt bestående av röjningssten från bortplockade röjningsrösen. Förutom i området mellan Id 2 och Id 3 där gränsen mot övrig mark var svåridentifierad var den fossila åkermarken mestadels skarpt avgränsad.

Den fossila åkermarken bedöms som fornlämning. Röjningsrösen är till storlek och karaktär av den typ som ofta förekommer på det smäländska höglandet och som inom större delen av Jönköpings län genom hundratals ¹⁴C-dateringar har visat sig ha lagts

FIGUR 6. Inom området finns röjningsrösen som är mycket låga, ca 0,1 meter höga. Eftersom skogen var nedtagen och stora delar av vegetationsskiktet borta, kunde de identifieras och mätas in.

FIGUR 7. Inmätning av stensträngen (Id 5) inom norra delen av Id 2. Mättekniker är Gis-ingenjör Ingvar Rödjer. Foto: Ådel V. Franzén.

upp under perioden ca 1000-1750 e.Kr (Engman, Lorentzon och Vestbö-Franzén 2015 a och b).

Inom område Id 2 fanns i dess norra del två stensträngar i nord-sydlig riktning, ca 14-17 meter långa, ca 0,8-1,5 meter breda och 0,3-0,5 meter höga (Id 5). Mellan stensträngarna var ett mellanrum om ca 4-5 meter, avsmalnande mot söder. Det är möjligt att stensträngarna avgränsar en fågata. Det var dock omöjligt att relatera den eventuella fågatan till något boplatsläge åt söder. Åt norr vidtog ett halvsankt område som tidigare nyttjats som åkermark till torpet Göransberg.

Inom Id 2 fanns sedan tidigare en fornlämningslikande lämning registrerad, Vetlanda 29:1. Denna bedömdes vid okulär besiktning som osäker grav. Inom Id 1 påträffades likaledes en osäker grav. Lämningen var oregelbunden, ca 7,5 meters sida och belamrad med block från sentida rövning. Vid okulär besiktning beslöts att lämningen skulle betraktas som osäker kvadratisk stensättning utifrån storlek och material medan lämningens form och läge talade mot grav.

Inom den sentida åkermarken i områdets nordöstra del fanns en förhöjning, ca 12 meter i diameter och 0,3 meter som utifrån läge, storlek och karaktär bedömdes som möjlig grav (Id 7). Denna kom dock att avskrivas vid sökschaktningen då det visade sig att upphöjningen dölde en överplöjd röjningsrösebotten (Se nedan).

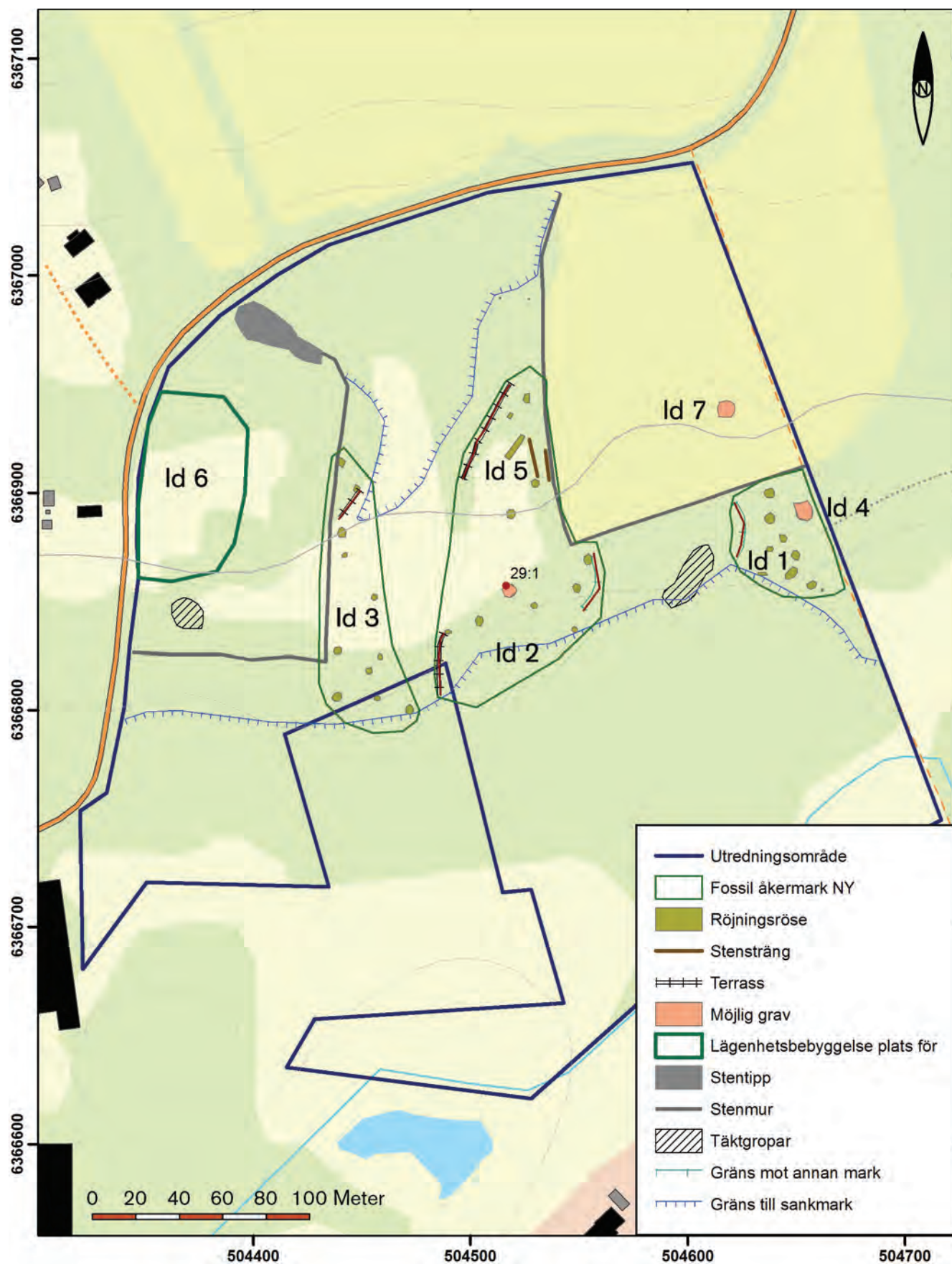
Det aktuella utredningsområdet är beläget i ett område mycket rikt på förhistoriska gravar och gravfält och skrivningarna från 1800-talets förra hälft om borttagna gravar vid torpet Palmsholm ledde till skärpt uppmärksamheten avseende eventuellt oregistrerade gravar inom utredningsområdet.

I området för torpet Göransberg (Id 6) fanns inga fysiska lämningar efter bebyggelse. Matjorden hade avlägsnats och ytan jämnats ut. Endast stenmurarna som inhägnat torpets inägor utgjorde en gräns för torpets odlingsmark.

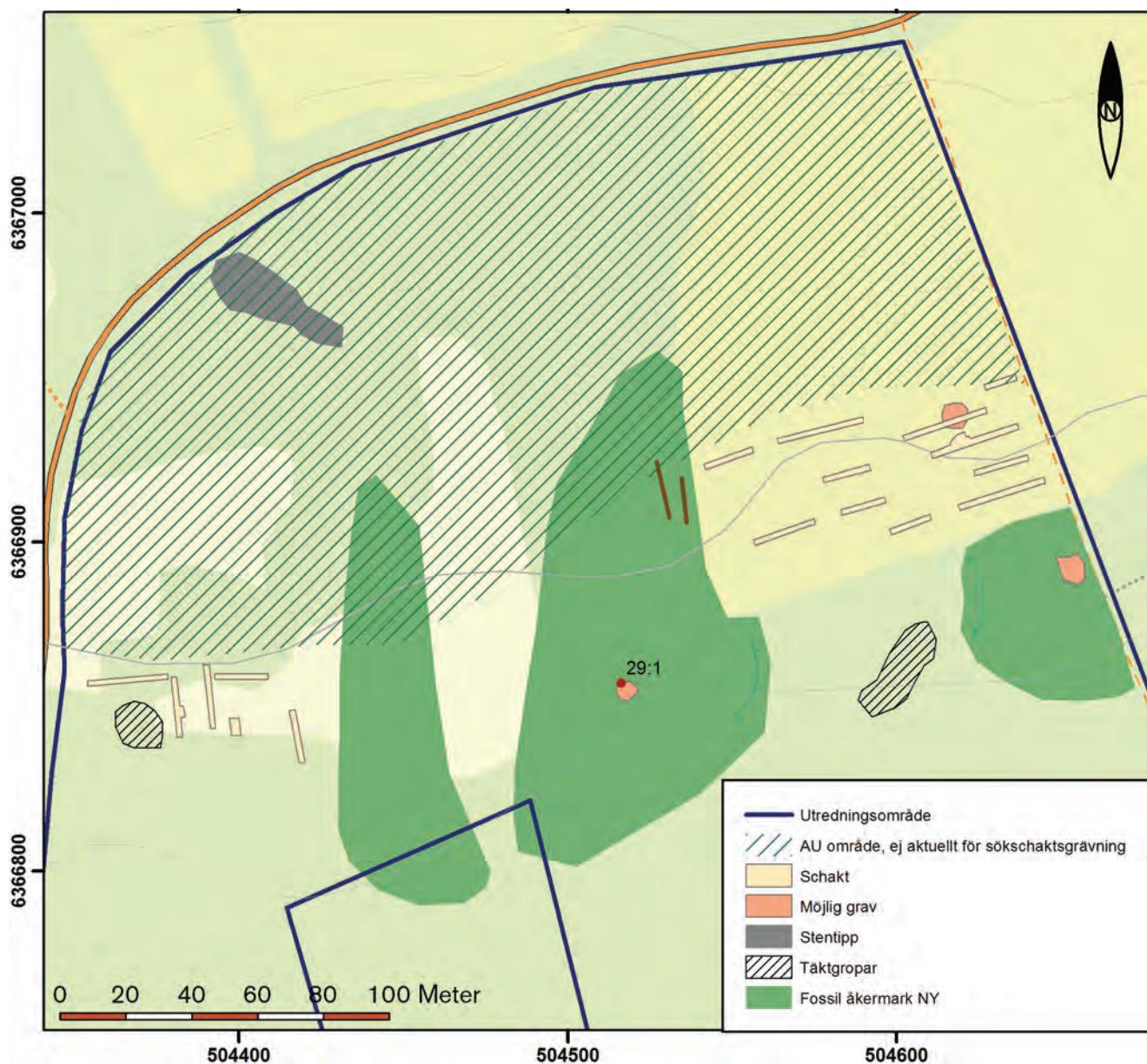
Sökschaktsgrävningen

Två områden, dels inom den sentida åkermarken inom utredningsområdets nordöstra del, dels i området för torpet Göransberg bedömdes som möjligt boplatläge. Inom dessa ytor togs sökschakt upp i syfte att utröna förekomst av fornlämning utan markering ovan mark, samt att fastställa status för den eventuellt överplöjda graven (Id7).

Sammantaget 293 löpmeter sökschakt togs upp inom de två ytor. Inga antikvariska lämningar i form av fornlämningar framkom. En övrig kulturhistorisk lämning i form av en röjningsrösebotten framkom ca 0,7 meter ner i matjorden i ett av schakten inom utredningsområdets östra del.

FIGUR 8. Nyupptäckta fornlämningar inom utredningsområdet. Se tabell 1.

FIGUR 9. Kartan redovisar de sökschakt som togs upp inom ramen för utredningen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan konstateras att fornlämningsbilden i Himlabackarna framför allt präglades av fossil åkermark i form av tre röjningsröseområden. Områdena avgränsades mot sankare partier genom terrasser som bestod av accentuerade brinkar i sydsluttande moränmark. Rester av en möjlig fägata (Id 5) bildades av två stensträngar inom den norra delen av Id 2. En förhöjning i åkermarken inom områdets nordöstra del kunde avskrivas som möjlig grav vid sökschaktsgrävningarna (Id 7). I övrigt framkom inga forn- eller övriga kulturhistoriska lämningar genom sökschaktsgrävningen.

Inga lämningar fanns kvar efter torpet Göransberg (Id 6) som varit belägen inom utredningsområdets västra del. Här hade matjorden hyvlats bort och ytan planats av. Inom utredningsområdet fanns mäktiga stenmurar som dels avgränsade sentida åkermark, dels odlingsmark till torpet Göransberg.

Åtgärdsförslag

Id 1-3 samt Id 5 har klassats som fornlämning och bör gå vidare till förundersökning. För att kunna sätta in den fossila åkermarken i en vegetationshistorisk och odlingshistorisk kontext förordas att en fördjupad pollenanalys görs i samband med förundersökningen. Id 7 kunde avskrivas som möjlig grav och visade sig vara botten av ett bortplockat röjningsröse.

Inga fornlämningar påträffades inom sökschaktade områden, varför några ytterligare åtgärder inte dessa ytor inte anses nödvändiga. Läns museet har samrått med Länsstyrelsen angående åtgärdsförslagen.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 431-5350-2016
 Länsstyrelsens beslutsdatum: 2016-09-09
 Jönköpings läns museums dnr: 210/2016
 Beställare: Tekniska kontoret,
 Vetlanda kommun
 Fält- och rapportansvarig: Ådel V. Franzén
 Fältpersonal: Mikael Nordström, Ingvar Röj-
 der, Ådel V. Franzén, Jlm
 Fältarbetstid: 2016-09-27–2016-10-06
 Län: Jönköpings län
 Kommun: Vetlanda kommun
 Socken: Vetlanda socken
 Fastighetsbeteckning: Norrby 3:1
 Belägenhet: Digitala fastighetskartans blad
 63F 6a NV
 Koordinater: NV: 6366959/504362
 SO: 6366751/504717
 Koordinatsystem: Sweref 99 TM
 Undersökningsyta: 10 ha
 Tidigare undersökningar: JLM Arkeologisk rapport
 2003:67, 2004:32, 2008:44
 Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Tryckta källor

- Agertz, Jan, 2008. *Om ortnamn i Jönköpings län*. Småländska kulturbilder 2008.
- Ajneborn, Britt. 2008. *Vem Kolade i Norrby? Arkeologisk förundersökning av fyra kolningsgropar inför planerad byggnation inom del av fastigheten Norby 3:1. Vetlanda socken, Vetlanda kommun, Jönköpings län*. Jönköpings läns museum. Arkeologisk rapport 2008:44
- Engman, Fredrik., Lorentzon, Moa., Vestbö-Franzén, Ådel, 2015 a). *Odling och markutnyttjande. Syntesarbete utifrån undersökningar av fossil åkermark i Jönköpings län*. JASS:4 (Jönköpings läns museum. Arkeologiska skriftserie). Jönköping
- Engman, Fredrik., Lorentzon, Moa., Vestbö-Franzén, Ådel (Red), 2015 b). *Agrarlämningar i det nutida samhället. Vad har gjorts och hur går vi vidare med undersökningar, värdering och handläggning av agrara lämningar? Rapport från seminarium i Jönköping 17-18 april 2013*. JASS:5. Jönköping
- Kristensson, Anna. 2004. *Röjningsrösen i Nydala - inför byggnation på fastigheten Norrby 3:1. Arkeologisk utredning, etapp 1 och 2. Vetlanda socken i Vetlanda kommun, Jönköpings län*. Jönköpings läns museum, Arkeologisk rapport 2004:32.
- Nordenskjöld, Carl Fredrik. 1914. Jönköpings läns minnesmärken upptecknade af CF Nordenskjöld 1882. *Östra Härad. Meddelanden från Norra smålands fornminnesförening och Jönköpings läns hembygdsförbund III. Jönköping*.
- Nordström, Mikael. 2003. *Vetlanda tätort - inför fördjupad översiktsplan. Kulturhistorisk förstudie. Vetlanda socken och kommun, Jönköpings län*. Jönköpings läns museum Arkeologisk rapport 2003:67.

Arkiv

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/>

Kartunderlag

Lantmäteriet. ArkivSök (<https://letjanster.lantmateriet.se/>):

Lantmäteristyrelsens arkiv:

- E123-57:1, Vetlanda socken, Vetlanda 1-8, Vetlanda, Torget, Hultaby avmätning 1693. Jonas Petersson Duker.
- E123-57:2, Vetlanda socken, Vetlanda 1-8, avmätning, 1693. Jonas Petersson Duker.
- E123-57:4, Vetlanda socken, Vetlanda 1-8, Storskifte, 1806. Anders Chytraeus.
- E123-57:5, Vetlanda socken, Vetlanda 1-8. Laga skifte 1842. Johan Ernst Tellander.

Lantmäterimyndighetens arkiv:

06-vej-48, Vetlanda socken, Vetlanda 1-8. Laga skifte. 1844.

Digitala fastighetskartans blad 63F 6a NV

Inför planerad villabebyggelse inom Norrby 3:1 i Vetlanda genomfördes en arkeologisk utredning. Fossil åkermark som speglar odling under framför allt historisk tid framkom i området, där det också har upptäckts lämningar som kan vara ännu ej registrerade förhistoriska gravar. Vid sökschaktsgrävning med grävmaskin framkom inga bebyggelse lämningar efter hus på platsen.